

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem Mgr. et Mgr. Jaroslavem Vávrou ve věci **žalobkyně: M.B.**, narozena „X“, státní příslušnice Ukrajiny, trvale bytem „X“, toho času v zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová 294, 294 21 Bělá pod Bezdězem, zastoupena: Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s., IČ 45768676, se sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9 proti **žalovanému: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Odbor cizinecké policie Pardubice, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort**, se sídlem Pražská ulice, 530 06 Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2017, č. j. KRPE-38363-20/ČJ-2017-170022-SV

t a k t o :

I. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2017, č. j. KRPE-38363-20/ČJ-2017-170022-SV s e z a m í t á.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Žaloba a její okolnosti

Žalobou podle § 172 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.) žalobkyně napadla rozhodnutí označené ve výroku tohoto rozsudku. Tímto rozhodnutím opřeným o ust. § 124 odst. 1, písm. b) zákona o pobytu cizinců žalovaný rozhodl o zajištění žalobkyně za účelem správního vyhoštění s dobou zajištění v trvání 30 dní od omezení osobní svobody.

Žalobkyně v žalobě tvrdila, že k jejímu zajištění nemělo být přistoupeno, neboť mohla být uplatněna jiná, dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření. Žalovaný tyto možnosti nedostatečně posoudil, v rozhodnutí neuvedl řádně důvody, pro které je nebylo lze aplikovat. Žalovaný rovněž řádně neodůvodnil obavu, že žalobkyně by mohla mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. V rozhodnutí rovněž nebylo zřetelně osvětleno, z jakých důvodů by u žalobkyně nepadalo v úvahu mírnější opatření v situaci, kdy její manžel mající trvalý pobyt a k dispozici ubytování v ČR, by ji mohl poskytnout ubytování po dobu správního řízení o vyhoštění. Zajištění jako jedna z forem zbavení svobody je výjimečným opatřením, požívajícím ochrany dle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je proto třeba velmi pečlivě hodnotit podmínky k jeho naplnění a přistoupit k němu toliko v případě nezbytnosti. Rozhodnutí v tomto aspektu postrádá náležité odůvodnění a částečně je nepřezkoumatelné.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím ze dne ze dne 11. 5. 2017, č. j. KRPE-38363-20/ČJ-2017-170022-SV žalovaný rozhodl o zajištění žalobkyně za účelem správního vyhoštění s dobou zajištění 30 dní od okamžiku omezení osobní svobody, ke kterému došlo dne 11. 5. 2017 v 09.30 hodin. Své rozhodnutí opřel o to, že téhož dne zahájil s žalobkyní správní řízení ve věci správního vyhoštění z území členských států Evropské unie proto, že žalobkyně se prokázala padělaným dokladem totožnosti a je na území ČR zaměstnána bez potřebného povolení.

Žalobkyně se při prvním kontaktu s policií u zaměstnavatele – firmy SIAG CZ s.r.o. v Chrudimi prokázala padělaným občanským průkazem občana Rumunské republiky a uváděla údaje ke své osobě jako občanu Rumunska. Až po opakované výzvě se prokázala svým platným pasem občana Ukrajiny. Bylo dále zjištěno, že je v České republice zaměstnána bez povolení k zaměstnání, ač takové povolení potřebuje. Bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění.

Na to žalobkyně popsala, jaké skutečnosti ji vedly k opatření nepravého dokladu občana Rumunska, a uvedla, že do České republiky přicestovala účelově za dočasnou práci. V České republice již delší dobu pracuje její manžel, který jí se zařízením práce pomohl. Pro vstup na území států Evropské unie jí bylo uděleno krátkodobé vízum na polském konzulátu. Byla si vědoma toho, že toto vízum ji neopravňuje k práci na území ČR. Do ČR přijela pouze přechodně, občanský průkaz občana Rumunska jí měl zajistit vstup na trh práce.

Žalovaný věc samou a chování žalobkyně posoudil, odkázal na příslušná zákonná ustanovení a uzavřel, že je dána důvodná obava, že by mohla mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobkyně v ČR pobývá od 5. 3. 2017. Konstatoval především, že žalobkyně sice disponuje cestovním dokladem Ukrajiny, avšak v ČR neučinila jakékoli kroky k legalizování svého pobytu za účelem zaměstnání. Namísto toho se zaměstnavateli i policii prokazovala vědomě padělaným osobním dokladem, měla zřejmě

v úmyslu se jím prokazovat i nadále. Vědomě obešla své povinnosti za účelem získání zaměstnání v ČR. Narušuje tak pořádek na úseku státní správy, na úseku regulace vstupu a pobytu cizinců na území ČR. Hrubě a vědomě nerespektuje právní normy. Svým jednáním naplňuje znaky skutkové podstaty přečinu padělání a pozměňování veřejné listiny.

V rozhodnutí žalovaný rovněž zvážil, zda by nepostačovalo namísto rozhodnutí o zajištění uložit (jiné mírnější) zvláštní opatření dle § 123b zákona o pobytu cizinců. Poznamenal, že disponuje částkou 1.000,-Kč, rovněž její manžel, dle jejího sdělení, vyššími finančními prostředky nedisponuje, vydělané peníze posílá na Ukrajinu. Byla ubytována na adrese v Chrudimi u svého manžela v pronajatém bytě spolu s dalšími zaměstnanci.

Připomněl, že žalobkyně nemá možnost si legálně v krátkém období opatřit pracovní příležitost či finanční prostředky v dostatečné výši. Neskýtá záruku, že by si opakovaně nezajistila další padělaný doklad totožnosti. Nadto nelze přehlédnout to, že manžel žalobkyně její protiprávní jednání toleroval a před zaměstnavatelem zamlčel. Žalobkyně nemá na území ČR vytvořené jiné zázemí (přicestovala pouze za prací), které by mohlo být překážkou jeho umístění v zařízení pro zajištění cizinců. Zdravotní stav žalobkyně takový postup umožňuje. Žalovaný tak vyhodnotil, že žalobkyně by objektivně nemohla plnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, přičemž současně existuje obava, že by výkon rozhodnutí o vyhoštění mohl být zmařen. Zvláštní opatření proto považuje za nedostačující.

Doba zajištění byla stanovena v trvání 30 dní. Tato doba umožní obstarání potřebných podkladů a zajištění přepravy do země původu, včetně komunikace s orgány dotčených států.

III. Argumentace žalobkyně– žalobní body

Žalobkyně obecně namítá porušení ustanovení § 2, § 3 a § 68 odst. 2 a 3 správního řádu, dále § 124 odst. 1, písm. b) zákona o pobytu cizinců. V žalobě především cituje pasáže z odůvodnění napadeného rozhodnutí a obecné předpoklady pro zajištění cizince a opakovaně uvádí, že žalovaný při rozhodování pochybil. V konkrétní rovině pak namítá především nenaplnění předpokladů pro rozhodnutí o zajištění. Souhlasí toliko s tím, že byl splněn jediný předpoklad, a to je zahájení řízení o správním vyhoštění.

Žalobkyně prvně namítá, že žalovaný řádně neodůvodnil to, proč nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování a přistoupil přímo k zajištění. Nevypořádal se s otázkou nemožnosti účinnosti opatření uloženého dle § 123b zákona o pobytu cizinců. Není jasné, proč by u žalobkyně nepostačovalo uložení povinnosti osobně se hlásit na policii v době policií stanovené, případně oznámit adresu pobytu a obstarání ubytování ponechat na žalobkyni za situace, kdy má možnost nadále přebývat v pronajatém bytě u svého manžela. Dle žalobkyně je tak rozhodnutí nepřezkoumatelné, žalovaný se k alternativám nevyjádřil a neuvedl důvody, pro které nelze danou alternativu využít či uplatnit. V odůvodnění se žalovaný pouze soustředil na (ne)možnost složení finančních prostředků. Žalobkyně má na území ČR manžela, zvláštní opatření by tak v jejím případě byla účinná.

K tomu žalobkyně konstatuje, že zajištění představuje mimořádný a krajní prostředek, kterým se zasahuje do ústavně zaručeného práva na osobní svobodu. Tento institut má fakultativní charakter, jeho využití je nepřípustné, lze-li jeho účelu dosáhnout mírnějšími prostředky.

Současně žalobkyně namítá, že samotná existence padělaného dokladu nemusí nutně znamenat, že by žalobkyně nespolupracovala se správními orgány a policií. Na tuto okolnost se žalovaný soustředil a nevzal v potaz další důležité skutečnosti. Rozhodnutí by proto mělo být jako nepřezkoumatelné zrušeno.

IV. Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve vyjádření k žalobě popsal okolnosti případu, přičemž připomněl, že žalobkyně v ČR pracovala nelegálně a za tímto účelem předkládala i falešný průkaz občana země EU. Žalobkyně nepřicestovala do ČR za svým manželem a k jejich společnému soužití, nýbrž krátkodobě za prací pro zlepšení ekonomické situace rodiny na Ukrajině.

Za tímto účelem opatřila padělaný doklad, kterým se pro účely získání zaměstnání prokazovala. Rovněž uvedla v omyl polský konzulát, neboť neměla v plánu pracovat na území Polské republiky. Uved, že žalobkyně neznala přesně adresu svého pobytu (mimo trvalý pobyt manžela hlášený v Liberci), uváděla byt svého manžela. V bytě se měly střídat různé osoby, zaměstnanci firmy SIAG CZ s.r.o. Dostatečnými finančními prostředky ona ani její manžel nedisponuje.

V. Posouzení věci krajským soudem

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a podle skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s. Ve věci rozhodl (se souhlasem účastníků) bez nařízení jednání, ve lhůtě do sedmi pracovních dnů ode dne doručení správního spisu soudu dle ust. § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

Podle § 124 odst. 1, písm. b) zákona po bytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

Podle § 123b odst. 1 téhož zákona zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území je

- a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
- b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území, nebo
- c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

Podle § 123b odst. 3 téhož zákona o druhu a způsobu výkonu zvláštního opatření za účelem vycestování rozhoduje policie. Při rozhodování o uložení zvláštního opatření policie zkoumá, zda jeho uložení neohrozí výkon správního vyhoštění, a přihlíží k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.

Podle žalobkyně bylo možné v jeho případě využít některé ze zvláštních opatření za účelem vycestování pod písm. a) nebo c), resp. žalovaný přistoupil k zajištění bez dostatečných důvodů a neodůvodnil, proč zvláštní opatření neuložil namísto zajištění.

Soud předesílá a souhlasí s žalobkyní, že zajištění cizince je institut výjimečný, přípustný jen za přísně vymezených podmínek definovaných nejen zákonem o pobytu cizinců, ale především ústavním pořádkem České republiky. Toho si je žalovaný, dle obsahu svého rozhodnutí, vědom. I v případě zajištění za účelem správního vyhoštění platí závěr vyplývající z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2012, č.j. 3 As 30/2011-57, že správní orgán je při rozhodování o zajištění cizince povinen zvážit, zda v projednávané věci nepostačuje uložení jiného, mírnějšího opatření podle zákona o pobytu cizinců (dostupné v ASPI či na <http://www.nssoud.cz> – takto dostupné jsou i případné další citovaná rozhodnutí kasačního soudu).

K samotnému postupu žalovaného před vydáním napadeného rozhodnutí je třeba zdůraznit, že předchozí zajištění cizince podle § 27 zákona o Policii České republiky může trvat 24 hodin, nanejvýš 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Do té doby tedy musí být vydáno a cizinci doručeno rozhodnutí o jeho zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 124 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný tak má velmi krátký časový interval k tomu, aby učinil veškeré potřebné úkony a případně vydal rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění. Rozhodování žalovaného tak bude odvislé především od informací poskytnutých žalobkyní, úsudek tak nemůže být brán na základě informací, které správní orgán zajistí až v průběhu dalšího času.

V daném případě žalovaný zdůvodnil, co jej vedlo k užití tohoto mimořádného institutu. Poukázal na vědomě nepravdivá tvrzení uváděná orgánu Policii ČR, nelegálního zaměstnání a rovněž především na okolnost padělaného dokladu totožnost získaného záměrně za účelem získání nelegálního zaměstnání v ČR. Dále připomněl, že žalobkyně si je vědoma toho, že na území ČR pracovala nelegálně. Disponuje finančními prostředky v rozmezí 1.000 Kč – 1.500 Kč, což lze jen stěží považovat za částku potřebnou k obživě, hrazení ubytování a pořízení cestovního dokladu z ČR na Ukrajinu.

Z těchto indicií je možné vyvodit závěr o reálném nebezpečí, že by tento cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Opakované pořízení padělaného dokladu není u žalobkyně vyloučena, má k tomu motivaci plynoucí z vůle získat v ČR pracovní příležitost. Rovněž věrohodnost skutečností uváděných při výpovědi je pochybná. Žalobkyně opakovaně konala tak, aby svým jednáním obešla své zákonné povinnosti a porušila ustavení zákona o pobytu cizinců, za které s ní bylo zahájeno řízení o vyhoštění.

Soud považuje postup žalovaného za odůvodněný, vycházející z konkrétního jednání žalobkyně. Žalovaný sice v napadeném rozhodnutí vysloveně neuvedl, proč by žalobkyně nemohla pobývat v bytě u svého manžela. Ze zjištěných skutečností se však podává, že se jedná o byt zaměstnavatele pro jeho pracovníky, u kterého již žalobkyně nadále legálně pracovat nebude. Není tak zcela na vůli žalobkyně či jejího manžela, zda by v bytě pobývat nadále mohla. Nadto jak žalobkyně, tak její manžel neosvědčili dostatek prostředků, nikoli

jako finanční záruky, nýbrž pro účely dalšího pobytu nutného do doby skončení řízení o vyhoštění. Je třeba počítat s náklady na přepravu osoby a také s tím, že žalobkyně nemá jak legálně opatřit jiné finanční prostředky.

Za správný považuje soud i závěr žalovaného, že nepostačovalo uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Soud zde zdůrazňuje, že nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že v tomto aspektu nebylo napadené rozhodnutí řádně odůvodněno. Předně je třeba zdůraznit, že zde z důvodů výše popsaných (opatření falešného dokladu a nelegální vůle po získání pracovní příležitosti) existovala důvodná obava, že by uložení zvláštního opatření byl ohrožen výkon správního vyhoštění. Tato skutečnost již sama o sobě opodstatňovala závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování.

Soudu navíc není zřejmé, jak by si téměř nemajetná žalobkyně mohla jinak zajistit ubytování [na adrese místa pobytu by se pak měl zdržovat a případně se hlásit policii – viz § 123b odst. 1 písm. a) a písm. c) zákona o pobytu cizinců]. Ze spisu vyplynulo, že žalobkyně v bytě se svým manželem přebývala v souvislosti se zaměstnáním a s vědomím zaměstnavatele, tedy jen dočasně. Pokud by již zaměstnána nebyla, musela by se patrně odstěhovat jinam. Žalobkyně tak neměla ani dostatek prostředků k pobytu na území České republiky a neměla ani možnost legálně si tyto prostředky obstarat. Jiné sociální vazby na území ČR žalobkyně neměla, do ČR nepřicestovala za účelem sloučení a správní vyhoštění tak bylo možné. Nedisponovala ani dostatečnými prostředky nutnými k dobrovolnému vycestování do země původu. Za těchto okolností bylo skutečně stěžejí možno uvažovat o uložení opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců či jiného zvláštní opatření za účelem vycestování žalobkyně z území České republiky. Ostatně i Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 15/2016 – 22, a v odůvodnění rozsudku ze dne 7. 6. 2016, č. j. 10 Azs 33/2016 – 36 (bod 14), dospěl k závěru, že skutečnost, že cizinec nemá na území České republiky ubytování, nemá dostatek finančních prostředků na zajištění ubytování, vylučuje užití zvláštního opatření za účelem vycestování cizince z území podle § 123b zákona o pobytu cizinců.

Soud tedy konstatuje, že to byla především sama žalobkyně, která svým chováním zavinila příčinu k zajištění, když při kontaktu s policií uvedla nepravdivě svoji identitu a předložila vědomě získaný falešný osobní doklad. Dále připustila, že o nelegálnosti své práce věděla. Žalovaný neměl v době rozhodování o zajištění žádné informace, ze kterých by bylo zřejmé, či pravděpodobné, že účel zajištění, tj. správní vyhoštění, nebude důvod realizovat. Délku zajištění soud považuje za přiměřenou, žalovaný v rozhodnutí popsal, jaké úkony bude třeba za účelem správního vyhoštění učinit a je zřejmé, že tyto si vyžádají vymezený čas.

Celkově je tedy možné uzavřít, že rozhodnutí žalovaného bylo v dané věci přiměřené, respektující zásadu individualizace a vycházelo ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování o zajištění. Soud žalobu proto jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Ke skutečnostem shora uvedeným je třeba možno dodat, že na věc lze nahlížet i jinou optikou, bližší patrně pohledu žalobkyně. Ekonomická situace na Ukrajině v místě trvalého bydliště žalobkyně nemusí být uspokojující. Bylo by proto možné chápat její snahu opatřit prostředky v jiné zemi, kde pracovní trh toto umožňuje, resp. je zájem o cizí zaměstnance. Současně je zřejmé, že bezvízový styk pro občany Ukrajiny do zemí EU byl nedávno schválen Evropským parlamentem. Stále však platí, že pracovní trh v ČR i v jiných zemích EU podléhá ve vztahu k cizím občanům (nikoli z EU) regulaci, kterou žalobkyně záměrně a vědomě obešla. Konečně pořízení falešného osobního dokladu má soud za závažný prohřešek

(toho si musí být žalobkyně vědoma), který osobu žalobkyně a její věrohodnost staví do jiného světla. Proto soud považuje za správný takový postup orgánů, který osobám nerespektujícím zákonná omezení zabrání vstupu na území ČR a pokud se tak již stalo, učiní kroky k jejich skutečnému vyhoštění, s jistotou kladného výsledku.

VI. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná. Žalovanému podle obsahu správního spisu nevznikly takové náklady soudního řízení, které by přesahovaly rámec běžné úřední činnosti.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice, 6. 6. 2017

Mgr. et Mgr. Jaroslav Vávra v.r.
s o u d e

Za správnost:
Mgr. Lucie Marešová